

ՆԱԻ ՕԳԱԶՈՒ.

Ի մըկանուհս Ուկիհանու կապուտակ՝
 Մինչդեռ փայլէր յերկինս աստեղց գումարտակ,
 Նաւ մենաւոր կոծեալ ընդ ծովիւս գնայր,
 Գընայր սլարդեալ զառագաստս իւր հողմավար:
 Բարձրաթուիչք ոչ տատանին կայմք յերեր,
 Եւ ոչ դըրօշք ծածանէին ընդ այեր,
 Այլ ընդ դըրուհս շըրթանց նաւուն անշըշունչ
 Կան ակնապիշ ձոյլք հրանօթից մահաշունչ:
 Անդ ոչ երբէք նաւապետին ձայն լսի,
 Եւ նաւաստին ոչ երեւի ի միջի.
 Ոչ ծանծաղուտ թագուն եղագք և ոչ ժայռ
 Ամբուռք ահեղք չազդեն նմա ահ խապառ:
 ՅՈւկիհանու ի խորս է կիճ մի կըլզի
 Յամայութեան ցանգ ըղնովաւ մէգ պատի.
 Անդ գիրեզման կայ փապարեալ գետնամած,
 Կայսրն ի նմին հանգչի ի քուն վեհապանծ:
 Ի թըշնամեաց ի հողմահոս յաւաղի
 Մերկ ի փառաց կապտեալ զինուցըն դընի,
 Եւ ի շիրմէն զի մի երբէք յարիցէ
 Վէմ ի վերայ՝ յաղթ կափարչաւըն հեծէ:
 Ի նոյն պահու մահուան նորուն օրհասին
 Ի գիշերին բալորելոյ ամ կրկին,
 Առ բարձրագէղ անդորրաւէտ առ եղեր
 Նաւ օդաչու խարխալ արկեալ դագարէր.
 Յայնժամ ահա կայսրն ի շիրմէն յեղակարծ
 Յառնէ, ըղնիրհ մերժեալ յաչաց իւր ի բաց,
 Եռանկիւնի խոյր ի գըլուխըն նորին
 Եւ գորշ զիւրե էր բաճկոնակըն մարտկին:
 Զեռք խաչաձեւ ըղկուռ լանջօք զետեղէր
 Ի սիրտըն կոյս թեքեալ գլուխ փայրաբեր
 Վերելակեալ ի նաւ նստի առ քեղի,
 Եւ փոյթ ընդ փոյթ անդէն յուղի անկանի:
 Գընայ գիմեալ ի տարփալին ի Քսղղիա,
 Ուր մերկացաւ զփառս ծիրանւոյն և զգահ,

Անդ, ուր եթող զարքայորդին սիրելի,
Ըզգունդ զօրաց թիկնապահաց վաղեմի:

Այն ինչ ահա ամուսնք բռնիկ աշխարհին
Նըշմարէին ընդ մութ ահեղ գիշերին,
Յուզի ի գութ, լանջք ի տրրոփ, սիրտ յախուռն
Եւ ատրաշէկ կիզեալ վառին աչք ի հուր:

Հրսկայաքայլ ի ծովամուկնս մենագէմ
Խըրոխտ ի սիրտ ընթանալով սիգաճեմ,
Զպերեւշտիւք համհարզ զօրաց յահեղ ձայն
Եւ զմարաջախտս կոչէ առ ինքըն համայն:

Սակայն մարդիկք մարտայարդարք անդ իջուն
Ուր խոխոջէ Ելպա զալիս իւր ի հուն,
Ընդ աւաղով Եգիպտացւոց աշխարհին,
Կամ ընդ ձեամբ թաղեալ Ռուսաց ցըրտագին:

Եւ մարաջախտք անլուր նորա հրամանին
Քանզի ոմանք անկան ի գոռ ի մարտին,
Այլք դաւադիրք ի զէն փառացըն նորուն
Զյաղթող սուսերս վաճառեցին թըշնամւոյն:

Նա լի ցասմամբ յառաջ դիմէ և յետ կոյս
Զափամբ ծովուն դառնայ յաճի մրտայոյզ,
Բախէ զերկիր ի տրոփ ոտիցն ուժգնակի
Մըռնչելով ձայն արձակէ ամեհի:

Ըզ սիրելին կոչէ առ ինքըն զորդին
Որ յոյս նեցուկ էր յեղյեղուկ իւր բաղդին,
Զկէս աշխարհիս նմա բաժին խոստանայ,
Եւ իւր ի մասն ունի միայն ըզՔաղղիա:

Այլ ի ծաղիկ ի հասակին վաղամեռ
Արքայորդին իւր ի կենաց զըրաւէր,
Եւ աչքն ի դէտ ակնկալեալ ընդ երկար,
Կայսրըն և եթ անդ մրտայոյզ կանգնեալ կայր:

Մինչ ընդ բանալ դըրանց լուսոյ երկնային
Արձանացեայ յոգւոց հանէր վըշտագին,
Շիժք արտասուաց վիժեալ յաչացըն հոսն
Եւ կուտակեալ ի ծովիս զաւաղն ողողեն:

Ապա ի լաստ իւր դիւթական վերելեակ
Գլուխն ի լանջսն խոնարհեալ վայրահակ,
Տատանելով դողդոջ ձեռք ակնարկէ
Անդրէն ի դարձ ընդ փոյթ յուղի ելանէ:

(Թարգ. Ռոստիսլայ, Լեւոն Կոմիտաս)

Մկրտիչ Պալեան

ԾՐԱԳԻՐ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹԵԱՆ *

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՀԵՐՄԱՆ ԿԵՌՆ **).

ԵՐՐՈՐԴ ԱՆԳԱՄ ՔՆՆՈՒԱԾ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ԲԵՐԼԻՆ.

Վ. Է. Կոմիտասի գրառումները.

Ս. Մանգլինեանցի թարգմանութիւնը	Բնագիրը	Իմ 1878 թարգմանութիւնը
ՆԱԽԱՇԱԽԻՒՂ.	Einleitung.	
§ 1.	§ 1.	§ 1.
Մանկավարժութիւնն է գիտութիւն կրթութեան. կրթութեան գաղափարն մեզ հանգիսացնում է նախ և առաջ կրթողի և սանիկի անձնաւորութեանց տարբերութիւնը, որով առաջինը, հասակաւորը և հասունը ներգործում է վերջինի վրայ, որ դեռ անչափահաս և անզարգացած է. Մի ներգործութիւն կարող է երբեմն առանց գիտաւորութեան և պա-	Die Pädagogik ist die Wissenschaft von der Erziehung. In dem Begriffe der Erziehung tritt uns vor allem der Gegensatz des Erziehers und des Zöglings entgegen. Jener, der Erwachsene, Mündige, wirkt auf diesen, den noch Jugendlichen, Unmündigen, ein. Eine Einwirkung kann absichtslos, zufällig, ja sogar unbewusst geschehen. Dies gilt aber nicht	Մանկավարժութիւնը՝ կրթութեան գիտութիւնն է. կրթութեան գաղափարում ամենից առաջ աչքի է ընկնում կրթողի ու սանիկի անձնաւորութիւնների տարբերութիւնը. նա՝ հասակաւորը, հասունը՝ ներգործում է սրա վրայ, որ դեռ անչափահաս ու անզարգացած է. Մի ներգործութիւն կարող է երբեմն առանց գիտաւորութեան և պա-

(*) Խմբագրութեանս յանձնուած սոյն գրուածքը տպուածնք պատասխանատուութիւնը թողնելով յօդուածագրի վերայ. միեւնոյն ժամանակ հարկ ենք համարում յայանել թէ, դժուարին կըլինի շարունակել սոյն ձեւով բոլոր գրուածքը: Ի. Խ.

(**) Մի տարուց աւելի է, որ պարապումեմ այս գրքի թարգմանութիւնով. —բայց ի՞նչ — թարգմանութիւնը աւարտած առաջս դրած է, և ինքս փոխանակ ուրախանալու, շուարած, կանգնած մնացել եմ. 2գիտեմ տպագրութեան տալ իմ այս աշխատանքը, թէ միւս իմ աշխատանքների վիճակին